

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva
vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 12 fillér

Hirdetések díja:
□ ozeniméterenként
6 fillér. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben ré-
szesülnek.

Nyilttér sora 40 fill.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtök és vasárnap reggel.

Szerkesztőség
és
Kiadóhivatal
Nagyenyedi Könyv-
nyomda r.-t.

A kiadóhivatal meg-
bizottja: Földes Ede
könyvkereskedő.

Egyes számok kap-
hatók Földes Ede,
Czinner J. József
és Grünfeld Dá-
vid kereskedéseiben.

Kéziratok nem adóznak vissza.

Az ex-lex következményei.

Még mindig benne vagyunk (s ki tudja meddig: benne is maradunk) a törvényen kívüli állapotban, s az „ex-lex” szó szinte polgárijogot nyert már a közéletben és oly megszokott, közkeletű, sőt mondhatni: népszerű fogalomná vált, hogy alig van párja a latin szótárban.

De hogy is ne lenne népszerű az ex-lex, mikor ez azt jelenti, hogy nem kell adót fizetni.

S ebben rejlik az ex-lex jelentőségének a szegényebb sorsú néposztály előtt való közkedelme, hogy tudniillik nem kell rettegnie az intés, zálogolás, transzferálás, árverés veszedelmétől, mert azt már az utolsó faluban is tudják és vigan beszélnek minden malom alatt, hogy az ex-lex kiütötte a dobverőt az adóvégrehajtó kezéből.

Hiszen szó sincs róla: szép és jó dolog lenne biz' az, ha az adófizetés, meg az adóvégrehajtás vépképpen kimenne a d'vatból, csak hogy ezt a paradicsomi boldogságot el nem érjük ebben az életben, s akár meddig tartson is az ex-lex: azért ez mégis csak ideiglenes és rendellenes állapot, amelynek éppen abban rejlik egyik legnagyobb vesze-

delme, rossz volta, hogy még inkább megrontja, megmetyeljezti népünkben az ugynevezett adó-erkölcsöt, pedig — sajnos — már eddig is éppen arról vagyunk híresek, hogy az adóeltitkolás, s az államkincstárnak mindenféle furfanggal való megrövidítése nálunk virtus számba megy.

Hát még ezután, hogy fogják emlegetni és visszakívánni az ex-lex boldog idejét, amely a „nem adózunk” jelszavát hozta újra divatban.

Holott ha igazán olyan „alkotmányos érzelműek” vagyunk, amilyeneknek magunkat fennen hirdetni szeretjük: akkor vissza kellene borzadnunk az ex-lextől, mert ez a törvénytelenség bélyegét süti egész közéletünkre.

Nem lévén a folyó évi állami költségvetés a törvényhozás által letárgyalva, s nem bírván a kormány törvényes felhatalmazással (indemnity) arra, hogy az adókat, állami jövedékeket és egyáltalán a kincstári követeléseket a múlt évi költségvetés arányában beszédhesse és viszont az állami kiadásokat ugyanolyan arányban fedezhessen: ez által az a félszeg és hamis helyzet áll elő, hogy az állam alkalmazottjai, a kincstár bizományosai és engedélyesei, valamint az ország összes lakossága, egyszóval: mindnyájan,

lepten-nyomon törvénytelenségeket követünk el.

Mert nem csupán abból áll az ex-lex-állapot, hogy annak tartama alatt nem kell adót fizetni, meg nem kell a bélyeg- és jogilletéket leróni, hanem amikor a reggeli kávénkba egy darab cukrot teszünk és ételünket megsózzuk, egy falat húst, egy korty pálinkát, egy pohár bort vagy sört elfogyasztunk, egy pipa dohányt vagy egy szivart elszívunk, a levelünkre bélyeget teszünk, a vasuton vagy gőzhajón utazunk, s esténként lámpánkban petróleumot égetünk: ez kivétel nélkül mind törvénytelenség, mert az mind megannyi fogyasztási adó alá tartozó, vagy állami jövedéket képező cikk, amelyet nem lenne szabad se az államnak forgalomba bocsájtani, se a fogyasztónak azért pénzt adni, illetve annak megvétele folytán az államkincstárt bevételeihez juttatni, valamint törvénytelenül, vesznek fel az országgyűlési képviselő urak a tisztviselők, katonák, vállalkozók és egyáltalán mindenki, minden fillért, amelyet az állami pénztárak kifizetnek.

Ime, végeredményében mily képtelen helyzetet teremt az ex-lex, s mennyi törvénytelenséget követ el az egész ország; mert hiszen ha szigorúan és ridegen be-

TÁRCZA.

Menedékhely- és letelepedés-adási kiváltsága Vizaknának.

Irta: Szentkatolnai Bakk Endre.
(Folytatás)

II.

Vizaknának a sóbányaművelés és benépesítés szempontjából volt adva jus asyli a régi szent királyok és Erdély fejedelmektől Romulus példájára.

Ugyanis, mint a XV., XVI. és XVII-ik századbeli kiváltságlevellei igazolják: Magyarország régi királyi és Erdély fejedelmektől azon szabadsági praerogatívával s kiváltsági kedvezményvel bírt: hogy akár béke, akár háboru idejében külföldről, Magyarország és Erdély bármely vármegyéje, városa s helységéből, a szász és székely székekből s bányahelysegekből Vizaknára ment odamenekvés, letelepedés és lakás szempontjából valamely bujdosó, kóborló, megszökött jobbágy, vagy

zsellér, sőt egyes kisebb bűntényt is elkövető, s magát az ottani polgárok nevkönyvébe, vagy a sóvágók társaságába beíratta, — a sóvágók és polgárok közé számított s valóban beíratott, — statusok kérésére, sőt a fejedelemlenke parancsára sem adatott ki; minden háborgatás nélkül ott a király és fejedelmek pártfogása s védelme alatt bátorságban és bántatlanul maradt személye és vagyona.

A „Jus Asyli”, illetőleg a királyok és fejedelmektől kapott megtelepedés-adási jogát, kiváltságot Vizaknának felemlítve találjuk: I. Ferdinándnak Visegrádról 1575-ben kelt levelében, a melyben ő intézkedik hogy a birtokosi jobbágyok Vizakna, Deesakna, Szekakna, Torda és Kolozsaknára szabadon költözködhetnek

Báthory Gábor erd. fejedelem Gyulafehérvárról 1609. máj. 13-án kelt protectionális levelében¹ írja: „Cum intelligamus Pruden-

¹ Olv. 6 Lib. reg. Gabrielis Báthori. Anno 1609. fol. 194. Városi levél. 1676-bani Transumptumát.

tes et Circumspectos Judicem Primarium, caeteros Jur. Cives ac universos Incolas et inhabitatores oppidi nri Vizaknensi ea libertatis praerogativa a Divis quondom Regni Hung. et Transsylvanicae Principibus ipsis concessa usos et gavisos fuisse, ut siquis ex vicinis Regnor: Provinciar: et Regionum terminis profugi indigenae, advenae, inquilini et incolae in medium ipsorum causa com-morandi et inhabitandi aliquando divertissent ac etiam ex hac Ditione nra Transsylvanica in dictum oppidum sese conferen: in numerum salicidarum et concivium Vizaknens: annumeratos, cooptatos, aggregatos et adscriptos haberi quocunque pacis et beli videret tempore voluissent, eosden nemini Dominorum terrestrium, ad priora residen. loca reducendi et retrahendi auctoritas, facultasque data fuerit et concessa. Miknek folytán Vizaknát ezen régi szabadalma, kedvezménye s praerogativájában megerősítette.

Bethlen Gábor pedig 1615. márcz. 4-kén Gyulafehérvárt kelt levelével hason-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

kellene tartani a törvényt: akkor rögtön megállana az állam gépezete és ezeelegyütt az egész társadalmi élet összes tevékenysége. Államjogi és erkölcsi értelemben véve tehát az ex-lex egy olyan súlyos csapás, mondhatni országos szerencsétlenség, amelynek etikai és nemzetgazdasági káros hatását nagyon soká fogjuk kiheverni.

A pénzügyi adminisztráció szempontjából is olyan kavardást, olyan fejtetejére állított helyzetet idéz elő az ex-lex, amelyből a legzseniálisabb finansz-kapacitás se fog egy könnyen kiokosodni.

Igy például — hogy egyebet ne említsünk — mi történik majd az idei III. osztályu keresetiadó-kivetéssel?

Az összes üzletek, vállalatok és hasznahajtó foglalkozásokra vonatkozólag ugyanis annak idején elkészültek az adókiszámítási javaslatok, de alkalmasint jól benne leszünk az őszben, (ha nem a télben) amidőn az illetékes adókiadó-bizottság azokat letárgyalja, s mire az adókiadó jogerőre emelkedik: akkorra már előreláthatólag a folyó évi adó negyedik évnegyedi részlete is esedekessé fog válni.

Hát aztán az ilyen új adózóktól majd egyszerre az egész évi adót követelik, s ha adótartozását esetleg az év végéig ki nem fizeti: akkor — a törvény rendelkezésének megfelelőleg — a jövő évben már az egész évi tartozás után, négy évnegyedre fogják tőle a késedelmi kamatot követelni! Holott a jövő év első negyedében tulajdonképpen még csak egy évnegyedi részlet után lenne a késedelmi kamat jogszerűleg felszámítható.

Vagy tekintsük a kérdést más szempontból.

Az állam magángazdaságából és az államvagyonból folyó jövedelmeket az exlex-állapot nem érinti. A házilag kezelt államjóságok most is úgy jövedelmeznek, mint máskor; a bérbe adott államjavak után a hasznóbért most is meg kell fizetni. Az állami bányák termékei és a kincstári gyárak áruai az exlex idejében sem veszíthetők ingyen. Az állami vasut most is csak azt szállítja, a ki megfizet érte; a posta csak azt továbbítja, amire bélyeget tesznek (azt pedig nem adják ingyen) és az állami telefont is csak az veheti igénybe, aki a használati díjat lefizeti.

Hasonló, noha nem egészen azonos tekintetek alá esnek az állami egyedáruságok bevételei is. Az egyedárusági ár ugyanis a termelési költségen és a rendes vállalkozói

nyereségen felül adót is rejt magában. Ennek az adónak beszédese már törvényen kívül áll. Csak hogy ez az adó a termelési költségtől és a rendes vállalkozási nyereségtől el nem választható. Ennélfogva sem dohányt és szivart, sem a sőt és lőport nem kaphatjuk olcsóbban, mintha nem volna exlex.

Az exlex-állapot azonban korán sem ad felhatalmazást arra, hogy engedély nélkül dohányt termeljünk, hogy dohánnyal kereskedjünk, sőt bányásszunk, lőport gyártssunk, szerencsajéteket rendezzünk és szeszest italokat kimérjünk. Azok a törvények, melyek mindezeket az állam kizárólagos jogává tették, feltétlenül fennállanak, s aki azok ellen vét, jövedelki kihágást követ el és büntethető. A szerződésen alapuló dohánytözsber is behajtható, valamint az italméresi illetek is.

Az állami egyenesadók kivetése és behajtása azonban már törvényen kívüli állapot volna. Ez az exlex-állapot azonban tulajdonképpen csak a folyó évben esedékes adók behajtására vonatkozhatik. Ellenben a múlt évi adóhátralékok nem szűnnek meg. Tehát az előző évekről fennálló adóhátralékok, mint törvényesen megszavazott adótartozások, az exlex alatt is törvényesen behajthatók. Behajthatók továbbá a nem szorosan állami adótermészetű adótartozások, u. m. tanító nyugdíj járuléka, vízszabályozási és erdőkezelési járuléka, bünygyi költségterítmeny, bírósági és közigazgatási bírságok és hasonló. Ugyisint folytatandók az ingatlanokra vezetett ama végrehajtások, melyeket a bíróság már elrendelt, illetve folyamatba tett.

Az exlexnek tehát semmi haszna sincs; mert még csak törvényen kívüli állapot idejére eső adót és egyéb köztartozást sem takarítja meg az ember. Már pedig a fizetési halasztásban sincs köszönet; mert 50% kamattal mellet az állam nagyon drága hitelező. Legokosabb tehát polgári kötelességeinknek annak idejében pontosan eleget tenni úgy, mintha nem is volna exlex. Mert hogy mennyi bonyadalom, mennyi abszurdum, mennyi törvénytelenység jár az exlex nyomában: azt majd csak akkor fogjuk igazán megtudni, amikor majd valahára ezen az áldatlan állapoton túl leszünk.

Róka.

SZEMLE.

A vezérlő-bizottság egyhangulag kimondta, hogy a kormányt vád alá helyezik. Helyes; okot találna kelet. De az urak a sok közül csak

egyét választottak ki. Azért fogják t. i. vád alá helyezni, mert a szocialisták fel foguak vonulni szept. 15-dikén s a bizottság azt hiszi, hogy őket megverik. A szocialisták ugyan azt mondják, hogy ennél némább tüntetés nem volt még sohasem; de mind-egy! A koalíciós urak félnek s felő embe- reket bajos kapacitálai. De legyen hitük szerint; mi köze akkor is a kormánynak az ő felelősközhöz? S miként lehet ma vád alá helyezni a kormányt oly veszedelemért, melyben legfeljebb csak holnap lesz bűnös?

Az immunis képviselő urak félnek az utcától, melyet ők maguk annyiszor mozgósítottak. Valóban gyávaság az utcát, melyeddig az ő „felségse néptük“ volt, most egyszerre megtenni „hitvány csöcseléknek“, mely a szent tanácskozás szabadságát sérti. Sérti?! Hát akkor, mikor felvonnultatták őket petíciókkal és abzugokkal a képviselőházba, a hol Apponyi fogadta őket; a mikor a miniszteri kocsi után kövek repültek; a mikor a választásokon a szabad- elvű jelöltek és választók személye és ab- laka sohasem volt biztos a támadás ellen: ez nem volt a szabad véleménynyilvánítás megfélemlítése? Hát a nép, mikor a neki megígért jogot számon kéri, akkor rongy? És csak akkor felséges nemzeti akarat, ha a koalíciós urak után megy?

Színház.

Szerdán a heidelbergi Diákélet iránt mutattak nagy érdeklődést az enyedi diákok. Persze azt hitték, hogy a jókedvű csinyek ötletei foguak dominálni, a színpadon s e helyett a patentes nemet szentimentalizmust kaptak. Nem baj, mert a morált ebből is kilehetett hámozni, s végre is ez a fő. Az ember nem akarja hinni, s mégis úgy van, hogy a németek morálja is csak azt mondja, amit az egész művelt világé mond. Azt hirdeti, hogy a magáról megfélemlkezett leány utóljára is — egyedül marad.

Az előadás — leszámítva Kertész szerep-nemtudását — igen gondos volt. Külön megemlést érdemelnek Miklósy Gábor, mint Lutz; Inke mint herczeg és Uti Gizella a Katicza szerepében.

Csütörtökön Sardounak a Szókimondó asszonyosságát élvezték. Az előadásban Miklósy Ilona, a kolozsvári közönség volt kedvence mint vendég lépett fel, s ennek

lőan megerősítette és helybehagyta a Vizakna város jelzett kiváltságát,¹ irván: „ut quicunque fugitivorum colonialum et Jobbagionum, ac etiam cuiusvis status et conditionis aliorum hominum, ex quolibet loco, comitatu, districtu, sedibusque, Regni hujus nostri Transilvaniae recedentes, in et ad oppidum nostrum Vizakna. Commoraturi sese contulervint, ac eorundem legibus subiecti, onera fiscalia et fodinarum salis ibidem elaboratorium sibi aequaliter ferenda proposuerint, huiusmodi alienigenas et colonos ad qualemcunque requisitionem dominorum suorum terrestrium, vel etiam legitimam repetitionem eorundem, citra omnem mulctae pensionem extradare minime debeant.“

A dicső fejedelem a kir. fiscus előmevetelét, a vizaknai sóbánya helyreállítását s a város lakóainak gyarapodását karván előmozdítani és eszközölni, — erősítette és

¹ Városi levél. eredetiben, hártyaírat fehér, kék, zöld selyem zsinóros függőpecséttel, mely viaszba van alkalmazva.

hagyta helybe Vizakna említett kiváltságát — mint levelében nyíltan felhozta.

A bányákhoz szt. István, II. Géza, IV. Béla s V. István alatt legkivált német származásu egyének telepedtek le. E történet Vizakna is, mint régi német nevű lakosok neveiből is következtetni lehet.² Azonban igen sokan a székelyek közül is telepedtek le Vizaknán, különösen a fejedelmek alatt.³ Telepedtek le ráczok is, mint e város törvénykezési jegyzőkönyvéből kivehetni. Hol ez áll: 1662-ben némely oppidanusok és vendég sóvágó ráczok között viálatott holmi veszekedés, — mi miatt sabsequoltott ember halál, — mert egy Csanádi János nevű rácz sóvágó megöletett. Kit a törököktől menekültek Vizaknára; mert az itélő-bírák „törökök kártételétől felésősöket“ hozták fel „kiszállások“ indokul.⁴ A „Császár adojaral valo Regestrum

² 1854-ben előfordul: Küffmann, Schuller, Bulger; 1866-ban Hintz, Speck, Salz, Bonck, Beoss, stbi.

³ Városi lev. Acta oppidi Vizakna de an: 1662.

Pro Anno 1685.⁵ tanúsága szerint már jóval 1685. előtt román nemzetiségiek is telepedtek be jobbára a környék falvakból, sőt Oláhország és Moldovából is, mint neveik mutatja: „Moldován, Toportsán, Mundrán, Sringetin, Turderán, Vestimian, Desán, Tirnován, Armenyan, Rahován, Kalkaván, Apolerán, Roszciorán. Papjok még 1609-ben, csak Alamorról jöhetett Vizaaknára szolgálatot tartani, az 1600-ban Mihály vajda által épített templomban, a mint ezt tanúsítja: 1609. június 17-kén kelt Contractus inter Cives Vizaknaierus, Valachos et salidas ejotes ratiome Templi per Vajvodom Michaelem aedificati initos.“

Nemcsak is költöztek be s telepedtek le, legkivált a vármegyéből, mint: 1464-ben Cseh, 1578-ban Sároly, 1635-ben Nagy s több mások.

⁴ Városi levél.

⁵ 1566-ban Zekel (Székely), 1595. Kovács, 1680 Kornys oias Bogáthi, 1662. Pál Pávai 1665. Papolosi 1685. Dalnoki, 1776. Jakó, stbi.

(Folytatjuk.)

tulajdonítható, hogy e világot bejárt darab enyedi együttese fölülmulta a Miklósy-fele társulat minden eddigi előadását. A nézőtérén alig egy-két diakot láttunk, s épen ezért óhajtható volna az előadás megismétlése, hogy minden színházképes ifju megnézhesse. Elvégre is köztudomású dolog, hogy itt nem csak a Sardou genialitásáról van szó, hanem a kimeríthetetlen napoleon-irodalomnak olyan plaszticitásáról s a hiteles történeti mozzanatoknak olyan láncolatáról, melynek érdekessége elől még a katolikus kispapoknak sem volna szabad elzárkózni.

A vendég művésznő — mint czimszereplő — bőven rászolgált a kapott tapsokra s magas színvonalon álló alakítása felejtethetetlen marad azok előtt akik látták. A terem intimitására szabott arányai érvényre juttatták a művésznő társalgó nűanszainak finom szubtilitásait s az ő nemes humorának minden adományát. Miklósy Gabor új oldalról mutatta be magát és pedig nem közönséges sikerrel, mert Napoleonjának hinni tudtunk. Uti Gizella, mint napolyi királyné és Inke Rezső, mint Neiperg gróf, feladatuk magaslatán állottak.

Péntek délután ifjusági előadásnak az Ocskay brigádét adták — ifjuság nélkül. A tapsokra Székely, Uti, Erdelyi K., Miklósy G. és Inke szolgáltak rá.

Este a Szigligeti Czigánya feltűnően kevés közönséget vonzott. Pedig a Miklósy Gabor Zsigája s a Miklósy Ilona Rózsija az ország bármely színpadára is beillett volna. Miklósy G. méltatására az esztétikai szokincsek összeszuperlatívusait össze kellene fűznünk, ha híven akarnók körülírni drámaiságát s az ő magyarosan cigány humorát. Alakításában egyszerű és őszinte volt s a tulásra és operetteskedésre oly csábító Scilla és Caribdiseket a legnagyobb bravúrral tudta elkerülni.

Nem kevesebb elismeréssel kell szólnunk a vendég művésznőről, ki az ő Rozsijában el tudta feledtetni e szerepnek minden érzélgőségét s a költői tébolyának olyan skáláival tudott megismertetni, a milyeneket csak ihletett művésznők szoktak produkálni.

—si.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Személyi hir.** Szász József, Alsó-Fehér vármegye alispánja gyógykezeltetés végett két heti tartózkodásra Budapestre utazott. Kíváujuk, hogy vármegyénk derek főtisztviselője régi jó egészségében és jókedvében térjen vissza körünkbe.

— **Majláth Gusztáv kitüntetése.** A király Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspököt valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

— **Esküvő.** Dr. Baruch Hugó f. hó 5-dikén tartotta esküvőjét Löbl Herminél, Löbl Dávid aranyműves kedves leányával.

— **Szives kérelem.** A „nagyenyedi protestáns nők szegényeket és betegeket segélyező egyesülete“ folyó évi október 1-én japán-estélyt rendez. A jelszó természetesen most is az, hogy a közönség a

lehetőleg nagyobb anyagi áldozat hozataltól megkíméltessek és semminemű zaklatásnak kitéve ne legyen. A kik jelmezt vesznek, vagy a nélkül jelennek meg, főként az egyszerűség betartására kéretnek. A büfé részére önkéntes adakozásokat borban, sültékben és más hideg ételekben szívesen és köszönettel fogadunk, de a bevett szokástól elterőleg ívet körözni nem fogunk, hogy még ilyen módon is távol tartjuk a legszelidebb kényszernek is látszatát. Ezért azokat, a kik a nemes és jótékony célt ily nemű adakozással is önként elő óhajtik segíteni, ezen az uton kérjük fel, hogy szíves adományait, — illetve, hogy mit és mennyit szándékoznak adni, — folyó szeptember hó 20-ig jelentsék be Foglár Jozsefné, honved őrnagyné úrnő Kossuth-utca 25. szám alatti lakására. A meghívókat, — melyek minden tudnivalót részletesen fognak tartalmazni, — nemsokára szétküldjük. A rendező bizottság.

— **Tűzoltó mulatság.** A mai mulatság iránt nagy érdeklődés van. Az új karmester a zenekarral, a mint próbáknál látjuk igen szép eredményt ért el. A parancsnokság köztulomásra hozza, hogy akik meghívót a kihordás pontatlansága miatt nem kaptak, de igényt tartanak rá, tekintsek meghívottaknak magukat, esetleg az órta nyán meghívóikat vegyék át! Találkozzék az egész város e mulatságon!

— **Táncziskola.** Carbone Janos tánczitanító, jövő hó elején Nagyenyedre érkezik táncztanfolyam nyitása vegett.

— **Színházi műsor.** Vasárnap szept 10-én d. u. 3¹/₂ órákor gyermek-előadásul felhelyárakkal „Csizmadia mint kisertet.“ Este 8 órákor bérlet 11 sz. G. Miklósy Ilona felléptével Jókai hason című regénye után irt énekes történelmi színmű. „Lócsei fehér aszszony.“ Hétfőn zónaelőadás felhelyárakkal „Svihakok“ operette 3 felv. Kedden bérlet 12. szám G. Miklósy Ilona f. l. „Stuart Mária“ dráma. Szerdán d. u. 4 órákor ifjusági előadás, este II. bérlet 1. szám: „Arany patkó.“ Csütörtökön zónaelőadás felhelyárakkal, G. Miklósy Ilona felléptével, „Gyermekrablónő.“ Pénteken bérlet szünet, szelvények, kedvezményes jegyek nem érvényesek, nagy ujdonság itt először, mérsékeltlen felemelt helyárakkal: „János vitéz“ új diszletekkel és jelmezekkel. Szombaton: „János vitéz“ másodsor. Vasárnap d. u. 1¹/₂ órákor nagy gyermekjátékok kisorsolásával egybekötött gyermek-előadás felhelyárakkal. Este „János Vitéz“ harmadszor.

— **Villanyvilágítás Tordán.** A körülöttünk levő városok egyre fejlődnek, egyre haladnak. Napról-napra hallunk vagy olvasunk egy-egy új intézmény létesítéséről. Tordán általános villanyvilágítást rendeznek be, s a terv szerint még az ősz folyamán el is készül. Mi csak irigyléssel gondolunk arra a tevékenységre, melyet ily közérdekű dolgokban Torda város tanácsa kifejt.

— **Marosujvári műkedvelők Tordán.** A marosujvári műkedvelők ma Tordára randuinak. A városi Vigadó nagytermében tartanak jótékonycélu műkedvelői előadást fele részben a tordai szegénysorsu iskolai-gyermek javára. Szinre kerül a „Csokon szerzett völegény“ című vigjáték, Marosujvár legjobb műkedvelőinek köreműködésével.

Az előadásra átrándul a marosujvári jóhírű bányász zenekar is, mely a szünetek alatt fog játszani.

— **Kétfejű sas egy templomon.** A sinfalvi unitarius templom bejárata fölött egy szépen faragott, de azért mégis csak gyűlöletes madar terpeszkedik: egy kétfejű sas. A sinfalviak most mentegetik magukat és elmondják igazolásukra a templom történetét. E szerint a jezsuiták szorgalmazására 1772. nov. 30. német katonák támadták meg a községet, a templomra elvették az unitariusoktól s a templomra keresztet és kétfejű sast tettek. A templom kilátásban levő atalakitásakor a madarat szárnyára bocsátják.

— **Mérgezett gyermekek.** Toroczkón — mint tudósítónk írja — vegzetes szerencsétlenség származhatott volna a napokban a gyermekek tudatlanságából, ha a szülők gyorsan nem hivatják az orvost, ki a bajt konstatalva rögtön megtette a szükséges intézkedéseket. Ugyanis Zsigmond csendőrmester Zoltika es Czupar Istvan vendég-lősnek Pistuka fiacskája a kertben maszlag mérges (Datura stramonium) növényre találtak s gyümölcsének magjait megették. Rövid időn belül a mergezes tünetei jelentkeztek s a gyermekek teljesen megbolondultak. Azonban dr. Fodor orvos tudása, nemkülönben az ő es Barbul Ödön gyógyszerész fáradságot nem ismerő, gondos apolása visszaadta a gyermekeket az életnek és a megrémült szülőknek. Tanulság! Óvakodjunk s irtsuk ki kertjeinkből a mérges növényeket, nehogy hasonló aggodalmakat szenvedzenek a gyermekek szülőiknek.

— **Olcsó lesz a cukor.** Az európai piacokon a cukorárak mindjobban hanyatlanak. Hamburgban újra csökkent a cukor ára. Az időjárás olyan kedvező a cukor-répára, hogy az idén rekord-termésre van kilátás.

— **Felakasztotta magát** Ötvös György 10 évre elítélt feyencz a helybeli orsz. feyintézetben f. hó 9-ikén.

— **Olcsó hús.** De semmi félreertés, nem Nagyenyeden. Arra még ráerünk. Hanem meg van oldva a husinség kérdese Szigetváron, a Zrínyi városában, ahol szintén csak gróf juthatott már ehhez a méreg drága csemetéhez. Az előjáróság fogta magát, a helyzet magaslatára emelkedett, s nem riadva vissza semmi veszedelemtől, próbavágatast rendelt el. Három hirtelenében vásárolt marhaból kiméretett már egyet, meg pedig kilogrammját nyolczvanynolcz fillérjével illetőleg egy koronájával. Ennek az alapján aztán most hivatalosan állapítják meg a hus árát. Így tett Szigetvár. Hát nekünk nem juthatna abból az ötvenkrajczáros husból?

— **Nem lesz ellenőrzési szemle.** Nagyenyed város tanácsa közhírré teszi, hogy a cs. és kir. nem tényleges állományu iegenységgel és a m. kir. honvédséggel, valamint a népfelkelőkkel f. évben a fő- és ellenőrzési szemle nem fog megtartatni.

— **A hírlapirodalom szenzációja.** A fővárosi zsurnalisztika valóságos szenzációja A Nap, ma az ország legradikálisabb, legszókimondóbb, legnépszerűbb és legelterjedtebb ellenzéki napilapja. A Nap független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása a napnak s minden más lap megelőzésével már a kora reggeli órákban kapja kezhez a vi-

Tavaszi és nyári divat ujdonságok legolcsóbban

TÁNGEL JÓZSEF

előnyösen ismert női és férfi divatáru kereskedésében NAGYENYEDEN

szerezhető be.

déki olvasó. A nap felelős szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa: Ábrányi Emil. Politikai cikkeinek legnagyobb részét Ugron Gábor írja. Hangban, tartalomban, formában, színekben s elevevényben új ez az újság. Külön szenzációja, hogy a legkorábban megjelenő újság a legolcsóbb is. Egyes szám ára 2 krajczár, előfizetési ára egész évre 16. kor., fél évre 8 kor., negyed évre 4 kor., egy hónapra 1 kor. 40 fillér (70 krajczár).

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÜRÖK BERTALAN
Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár
Részvénytársaság.

Nagyenyedi m. kir. Pénzügyigazgatóság.

Szám 34193—1905. III.

Hirdetmény.

A m. kir. pénzügyminisztérium 1905. évi 22162. számú rendelete értelmében az 1905. évi 32232/1905. számú **Árlejtési hirdetményt oda módosítom**, hogy az abban körülírt feltételek mellett **1905. évi okt. 12-én** csak a **dohány nagyáruda fog betölteni**, tehát ajánlatok egyedül erre tehetők.

Nagyenyed, 1905. szeptember hó 2-án

Róka, s. k.
799 1—1 pénzügyigazgató.

Borosbenedek község piacán egy jóforgalmu üzlethelyiséggel bíró lakás és belső telek a vásártéren örök áron eladó vagy bérbe kiadó október hó 1-ére. Értekezni lehet Klein Mórral Borosbocsárdon. 1—3

Nagy kerékpár- és varrógép-raktár.

Raktáron állandóan az összes bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek és azok alkatrészei.

Mechanikai javítóműhely.

Műhelyünkben készítünk új kerékpárokat és varrógépeket.

Javitunk: kerékpárt, varrógépet, irógépet, villanyvilágítás és csengő berendezéseket, nikkelezéseket, zománcozást.

Erdélyi Kárpát Egyleti tagok 15% engedményt élveznek.

Képviselek magas jutalékkal felvételnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Finkler és Társa,
Kolozsvar.

781 3—25

FOGORVOS PERL JÓZSEF American Dentist

a napokban Nagyenyedre megérkezik és a „Két Hattyu” szállodában fog rendelni.

2—3

798

Táncztanítási jelentés.

Tisztelettel értesitem e város és vidéke közönségét, hogy több évi fővárosi működésem után Nagyenyeden folyó hó 10-én a Tövis-utca 45. sz. alatt, aját táncztermemben

zártkörű táncziskolát

nyitok a kollégiumi ifjuság és a polgári leányiskola részére, melyben minden újabb tánczot a legmodernebb stílusban oktatok.

Magán órákat intelligens uri családoknál úgy csoportok, mint egyes személyek részére szívesen és előnyös feltételek mellett adok.

Beiratkozni a táncziskola helyiségében a nap bármely órájában lehet.

Becses pártfogást ker

797 2—2 tisztelettel

Herlitska Nándor,
okleveles táncztanító (Budapestről.)

„IBOLYA” virágcsarnok

Kolozsvar, Wesselényi Miklós-u. 7.

Kertészeti telep: Krizbay-utca 27.

Virágcsarnok 563. szám.

Telefon: Kertészeti telep 564. sz.

Minden idényben friss vágott virágok, déli növények és idényszerű hazai eserep-virágok, állandóan szállításra készen.

A közelgő mindszentek napjára sirdiszek és koszorúk legnagyobb választékban 2 koronától feljebb.

Ugyszintén művirág-koszorúk állandó raktáron.

Menyasszonyi, névnapi és alkalmi koszorúk, koszorúk, szallag és felirattal, vidékre express szállítással teljesen megbízhatóan, legszebb kivitelben, legújabb nyosabb árban. 625 23—52

A „Marosludasi Mezőgazdasági Termény- és Áruraktár R.-T.”

(igazgatósági székhelye Maros-Vásárhely.)

Elfogad betárolásra és kezelésre, a marosludasi vasútállomással közvetlen sinösszeköttetésben levő tágas és szellős raktáraiban mindennemű gabonát, terményt és árut qm. heti 1 1/2 fillér fekbér mellett (gabona után).

Kezelési díjait folyó év szeptember hó 1-től kezdődőleg mérsékelte.

Az áru értéke 80%-ig mérsékelt kamatozású kölcsönt nyújt, s megbízatás esetére azoknak bizományi eladását is eszközzi.

A termények beszállítására kölcsönzsákokkal szolgál.

Kiseb gazdák kényelmére ez évben több egy vagonos fülkét létesített, hol heti 2 fillér fekbérrel már 100 qm. gabona is öntve tárolható be.

Az áruraktárnak a reexpeditio kedvezmény engedélyeztetven, kedvező centrális fekvése folytán nem csak a külföldre, hanem az összes hazai és erdélyrészi fogyasztó piacokra is közvetlen fuvardíjtételre reexpediálhat, tehát úgy gazdagnak min kereskedőknek az értékesíthetés szempontjából is a legelőnyösebb betárolási helye.

790 3—5

457/1905. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróság 1905. évi V. 112. számú végzése következtében dr. Csillag Béni ügyvéd által képviselt Neumann Simon javára Klein Izsó ellen 153 kor. 43 fill. s járulékal erejéig 1905. évi április hó 30-án fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 688 kor. beesült következő ingóságok, u. m. 120 méter mintázott selyem, és 200 méter sima selyem nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. bíróság 1905. évi V. 112/6 számú végzése folytán 153 korona 43 fill. tökekövetelés, ennek 1905. évi január hó 1. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 55 kor. 50 fill. bíróilag már megállapított költségek erejéig, helyben alperes üzletében leendő eszközzésére 1905. évi szeptember 20-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván, 1905. évi szeptember hó 3. napján.

801 1—1

Thát György,
kir. bir. végrehajtó

670/1905. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróság 1905. évi Sp. II. 1824/3 sz. végzése következtében dr. Müller Jenő nagyenyedi ügyvéd által képviselt nagyenyedi kiegészítő takarékpénztár r.-t. javára dr. Gerászim Emil ügyvéd és társai ellen 1600 kor. s jár. erejéig 1905. évi július 14-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján le- és felül foglalt és 736 kor. beesült következő ingóságok, u. m. 72 kal. buza, 50 veka zab, takarmány, 1 tengeri kas és 1 hámbár nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. járásbíróság 1905. évi V. 305/2 számú végzése folytán 1600 kor. tökekövetelés, ennek 1902. évi július hó 2. napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 134 kor. 92 fill. bíróilag már megállapított költségek erejéig, Oláhpéterlaka község határában dr. Gerászim Emil-féle tanyán leendő eszközzésére 1905. évi szeptember hó 19-ik napjának délután 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Marosújvárt, 1905. évi augusztus hó 28. napján

800 1—1

Dergán János,
kir. bir. végrehajtó.

A legolcsóbb és legkényelmesebb
mulatóhely az
„ARANY SAS”
szálloda Kolozsvárt,
kávéház és étterem.
Ferenoz József-út 12. Telefon 462.

Mérsékelt árak mellett **kényelmes és tiszta szobák**, valódi és házilag kezelt **tiszta jó borok**, naponta friss kőbányai **sörök** és izléses hideg és meleg **ételek**, valamint italok kaphatók.

Igen alkalmas társas összejövetelekre és elfogad lakodalmak és estélyekre megbízásokat jutányos árban
Kocsival beszálló vendégek lovainak jó meleg istálló és kocsi áll rendelkezésére. 501 39-52

Tulajdonos: **Boday Mihály.**

Minden este jóhírnevű cigányzene.

Alapítva 1865. évben.
BABOS SÁNDOR utóda
HAJEK MIKSA
órás és ékszerész
Kolozsvár, Wesselényi Miklós u. 16.
Czélszerű és divatos
alkalmi ajándékok
Olcsó beszerzési forrás!
Vidéki megrendelők kedvezményben részesülnek.
Nem tetsző tárgyak 8 napon belül visszavétnak.
515 76-104

TESZLER KÁROLY DIVATKERESKEDŐ
Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Karácsoni ajándékoknak:

Remek tennisz és sport flanelok 13, 16 kr.
Pickét és atlasz barchettek 16, 19, 25, 33 kr.
Valódi francia flanelok 21, 26, 30, 38 kr.
Brassói és Gácsi posztók 29, 35, 46, 58 kr.
Cybelin kelmék 55, 63, 75, 90 kr.
Eredeti angol ruha kosztüm szövetek, 140 csm. széles 50, 60, 70, 80, 90 kr.

Kartonok, zefrek, batistok 16, 19, 25 kr.
Férfi ingek finom schiffonból 95, 115 kr.
Ót rétv gallér 12 kr. — Kézeltők 20 kr.
Len batist zsebkendők 4, 6, 10, 13, 15, kr.
Fegyhasban kötött harisnyák 15, 20, 25, kr.
Trickó alsó ruhák, Ágy- és asztalterítők, Paplanok, Szőnyegek, Fűgönyök, kávésbroszok és még sok nem sorolható cikkek olcsó árakban.

502 9-52

Uri divatüzlet Kolozsvárt.
Hasznos alkalmi ajándék-cikkek.

Férfi fehérneműk, fehér és színes ingek, hálóingek, lábravalók, gallérok, színes és fehér kézeltők, zsebkendők, harisnyák, harisnya-tartók, divatos színes és fehér mellények, kalapok, sapkák, keztük, sétatövek és esőernyők. Dús választék legújabb nyak- kendőkben. Jágor és másnemű kötött alsó ingek és nadrágok. Kötött és bőr vadász mellények, harisnyák és kamaszhenek. Pénz, szivar és cigarettétartók, zsebkészek, angol és francia illatszerek, szappanok, ruha és hajkefék és magyar gyártmányu legjobb fogkefék.

Alatti cikkek gyári áron, mivel tovább vezetve nem lesznek.

Utazó cikkek, kézi táskák, bőröndök, vadász kabátok és férfi topánok, plaidok és plüsch kocsitakarók.
Kiváló tisztelettel **Sándor Ágoston és Társa, KOLOZSVÁR, Mátyás király-ter.**

505 9-52

Telefon 354. **SÁRGA JÁNOS** Telefon 354.

ékszerész-műtővös, egyházfelszerelési műintézete
Mátyás király-ter 13. **KOLOZSVÁR.**

Ajánlja dűsan felszerelt raktárát arany ezüst és
brillians ékszerekből.

Különlegességei: az erdélyi ötvösipar termékei:
dismagyar ékszerek, antique boglárók, csattok, övek stb.
— Ezüst evőeszközök, alpacca ezüst és bronz diszműárak,
a berndorf ezüst gyári lerakata. Valódi francia bronz
disztárgyak.

Egyházfelszerelési cikkek: Kupák, serlegek, szentség-
tartók, Urvacsoxa kelyhek stb.

Elvállal: ezüst és arany tárgyak készítését, antique
ezüst tárgyak hű utánzását és azok tervszerinti készítését.

Készit: tervrajzokat és költségvetéseket szivesen szolgál.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

506 9-52

Drágasági pótlékot:

elérhet minden hölgy, aki ruhaszükségletét

KOLOZSVÁRON

SIMON és LŐRINGZ cég

Wesselényi Miklós-utca 15. szám alatti

női divat, szövet és fehérnemű üzletében szerzi be.

Tavaszi ujdonságok már megérkeztek!

Kivánatra mintákat szivesen küldünk!

42-52

Triska J. zongora
raktára
Kolozsvárt, Sétatér-u. (Saját ház.)

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári
áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható.

Ára 1100 korona.

509 9-52

Bármikor megtekinthető.

ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGIBANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.

Alaptőke 200000 korona.

NAGYENYEDEN.

Alaptőke 200000 korona.

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat a legelőször kamatláb mellett.

Törlesztés kölesörököt nyújt 500 koronától kezdődőleg már 4 1/2% alapkamattal földbirtokra, a beosérték feléig.

Régibb és magas kamatu jelzálogkölcsönöket igen előnyös feltételek mellett konvertál s mindennemű ilyen ügyeket a leggyorsabban bonyolít le.

Betáblázás mellett adott kölcsönei után 500 koronán felül 6 1/2%-ot számít.

Vásárol és elad értékpapírokat idegen számlára.

Bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Betétek után naptól-napig 4 1/2%-ot fizet.

Vas, réz, horgony, diszmű és czimtábla öntöde.

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 3. sz.

Elvállal galvanoplasztikai munkákat, mindennemű klisék öntését, rézmetszeteket fénykép vagy rajz után

Készít gazdasági vas, réz gépöntvényeket.

626 45-104

Tisztelettel
Liskai János.

Szeszák Ferencz és Fia, kocsigyártók

KOLOZSVÁRT, Malom-utca 12 szám.

Alapított 1870-ben.

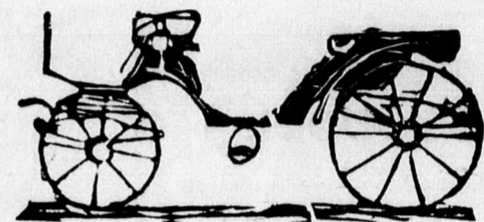
Árjegyzék ingyen.

Kocsi nagy raktár minden igényt kielégítőleg.

Nagy kocsijavító-műhely. Kocsigyártás modern technikai gépekkel felszerelve. Pontos kiszolgálás.

Mindennemű kocsik raktára.

Vidéki megkeresésekre azonnal válaszolunk.

Beeszes pártfogását tisztelettel kérve

Szeszák Ferencz és Fia, kocsigyártók.

Gyárunk az egyedüli Kolozsvárt, a hol a kocsi minden részét: kerekes, kovács, nyerges és fényező munkát személyes vezetésünk alatt előállít és az által vagyunk a legjutányosabbak árban is. Főzélünk a jó, szolid munka jutányos árban. 255 —

Nagyenyei kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor.

Tartalékalap: 140.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöheteli pénzintézetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.

Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint 5 1/2, 6, 6 1/2% mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számitol le.

Betéteket 4 1/2-4% kamatláb mellett fogad el.

Nytva áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 3. sz. alatt

a már 6 év óta fennálló

fényképészeti műtermemet

újrolag a legmodernebbül felszereltem.

Különös figyelmbe ajánlom platin, aquarell és olajfestményeimet, melyekkel többszörösen kiténtetve lettem.

Gyermekfelvételekben egyedüli speciálista vagyok.

Műtermem be van rendezve legszebb alkalmi ajándékoknak legalkalmasabb photo email képekre, ugyszintén életnagyságu mellkép nagyításokra, melyek bármily régi fénykép után készülnek.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Vagyó nagyérdemű közönség b. támogatását kérve,

tisztelettel

Csiszhegyi Sándor,
fényképész.

79-104

A n. é. közönség becses figyelmét fölhívom a plakátirozott hirdetményemre, miszerint

elsőrendű divatüzletemben,

nagy áruraktáram apasztása végett, egy 6 hetes

kiárusítást

határoztam, készpénzfizetés mellett, még gyári áron alul is. A vevőközönség előnyére rendeztem. Jóindulatukat kérve

teljes tisztelettel

Özv. Székelyhidy Jánosné.

786 4-12

BALLA BÉLA

előnyösen ismert húsüzletében a húsarak a következők:

1 kiló marhahús 1.20 fill.

1 „ borjuhús 0.96-1.20

1 „ sertéshús 1.36-1.52.

Ugyanott 10 hekto finom

SOM-BOR

kisebb mennyiségben is eladó.